

ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНА БЕЗПЕКА ЯК ФАКТОР СТАЛОГО РОЗВИТКУ

INNOVATIVE AND INVESTMENT SAFETY AS A FACTOR OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Гордієнко В.П.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри управління та фінансово-економічної безпеки,
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій
«Українська академія банківської справи»
Сумського державного університету

Джолос Т.В.

студентка,
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій
«Українська академія банківської справи»
Сумського державного університету

У статті доведено, що подальший соціально-економічний розвиток держави та окремих регіонів залежить від рівня забезпечення інноваційно-інвестиційної безпеки. Розглянуто теоретичні підходи до розуміння структурно-логічної сутності понять «інвестиційна безпека», «інноваційна безпека» та «інноваційно-інвестиційна безпека». Здійснено аналіз основних показників інноваційно-інвестиційної безпеки України. Досліджено причини відхилення індикаторів інноваційно-інвестиційної безпеки України від критеріальних значень. Запропоновано можливі напрями поліпшення інноваційно-інвестиційної безпеки держави.

Ключові слова: інноваційна безпека, інвестиційна безпека, інноваційно-інвестиційна безпека, загрози.

В статье доказано, что социально-экономическое развитие государства и отдельных регионов зависит от уровня обеспечения инновационно-инвестиционной безопасности. Рассмотрены теоретические подходы к пониманию структурно-логической сущности понятий «инвестиционная безопасность», «инновационная безопасность» и «инновационно-инвестиционная безопасность». Проведен анализ основных показателей инновационно-инвестиционной безопасности Украины. Исследованы причины отклонения индикаторов инновационно-инвестиционной безопасности Украины от критериальных значений. Предложены возможные направления улучшения инновационно-инвестиционной безопасности государства.

Ключевые слова: инновационная безопасность, инвестиционная безопасность, инновационно-инвестиционная безопасность, угрозы.

The article shows that further social and economic development of the state and its regions depends on the level of innovative and investment safety. This article considers theoretical approaches to understanding the concepts of “investment safety”, “innovative safety” and “innovative and investment safety”. The core indicators of innovative and investment safety of Ukraine are analyzed in the article. There were investigated the reasons of deviation of innovative and investment safety indicators of Ukraine from criterion value. Possible ways to improve innovative and investment safety of the state are proposed in this article.

Keywords: innovative safety, investment safety, innovative and investment safety, threats.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасний стан економіки України пов'язаний із негативним впливом фінансово-економічної та політичної кризи на всі сфери господарської діяльності. Це викликає необхідність упровадження дієвих заходів щодо оздоровлення економіки держави та підвищення рівня життя населення. Для впрова-

дження економічних реформ необхідні значні фінансові ресурси, обсяг яких, у першу чергу, залежить від активізації інноваційно-інвестиційної діяльності суб'єктів господарювання. Своєю чергою, залучення потенційних інвесторів та зростання інноваційної активності підприємств залежить від рівня інноваційно-інвестиційної безпеки. На жаль, захищеність суб'єктів інноваційно-інвестиційної діяльності від різних загроз

залишається досить низькою, що негативно впливає на загальний рівень забезпечення інноваційно-інвестиційної безпеки держави. Негативними факторами, які впливають на рівень інноваційно-інвестиційної безпеки України, є: політична нестабільність; високий рівень корупції у державному секторі та криміналізація господарсько-фінансових відносин; недосконала галузева і територіальна структури господарського комплексу; низькі темпи зростання ВВП та ВРП; високий ступінь зносу основних виробничих фондів; високий рівень монополізації економіки; значний зовнішній та внутрішній борг держави; недостатній розвиток ринкової та соціальної інфраструктур; високий рівень безробіття; значне податкове навантаження на суб'єктів господарювання; низька ділова активність; недостатній обсяг прямих іноземних інвестицій в Україну; низький рівень інноваційної активності більшості підприємств тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Дослідженням актуальних питань, пов'язаних з інвестиційною та інноваційною безпекою території, займалися провідні вітчизняні і зарубіжні вчені-економісти: О.І. Барановський, З.С. Варналій, В.М. Гесць, З.В. Герасимчук, О.М. Гордуновський, В.І. Кириленко, С.І. Мошенський, В.І. Мунтіян, А.І. Сухоруков, І.В. Цюпка та ін. Дослідження зазначених науковців розкривають широке коло питань, що стосуються поняття «інвестиційна безпека» та «інноваційна безпека», їх взаємозв'язок та взаємозумовленість, чинники впливу, принципи оцінки тощо. Незважаючи на проведені дослідження, багато питань, пов'язаних із визначенням рівня інноваційно-інвестиційної безпеки суб'єктів господарювання, окремих регіонів та держави у цілому, можливих ризиків та шляхів їх мінімізації залишаються невирішеними в теоретичному і методичному аспектах, а тому потребують подальшого дослідження.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Метою статті є розвиток теоретичних положень щодо виявлення структурно-логічної сутності понять «інвестиційна безпека» та «інноваційна безпека», визначення їх взаємозв'язку і взаємозумовленості, тенденцій забезпечення інноваційно-інвестиційної безпеки суб'єктів господарювання, регіонів та держави у цілому, оцінка можливих загроз та розроблення заходів щодо їх усунення.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Україна обрала інноваційно-інвестиційну модель розвитку економіки, яка спрямована на активізацію інноваційної діяльності та залучення необхідних інвестиційних ресурсів. Це зумовлює тісний взаємозв'язок між інноваційним та інвестиційним потенціалами території. Інноваційний потенціал визначає можливості території продукувати та залучати

інновації з метою подальшого їх використання. Впровадження інновацій суб'єктами господарської діяльності підвищує продуктивність праці, зменшує матеріаломісткість та енергомісткість виробництва, що сприяє збільшенню прибутків і рентабельності підприємств. Своєю чергою, збільшення прибутків підприємства внаслідок упровадження інноваційних рішень дає змогу більшу їх частину реінвестувати у виробничу сферу економіки регіону, тим самим збільшити величину інвестиційного потенціалу території. Ефективне відтворення інвестиційного та інноваційного потенціалів багато в чому залежить від рівня забезпечення інвестиційної та інноваційної безпеки [1].

Проведений аналіз наукових праць (табл. 1) вітчизняних і зарубіжних учених дає змогу виокремити декілька підходів до визначення поняття «інвестиційна безпека», що вказує на відсутність єдиного наукового підходу до розуміння його структурно-логічної сутності.

Аналіз наведених визначень поняття «інвестиційна безпека» показує, що більшість із них не відповідає узагальненому поняттю «безпека», під яким розуміється стан захищеності об'єкта від певних загроз. Таким чином, нами пропонується під інвестиційною безпекою розуміти такий стан захищеності інвестицій від внутрішніх і зовнішніх загроз, який запобігає їх втратам та зменшенню прибутковості в умовах допустимого рівня ризикованості [7]. Ризики, що впливають на рівень інвестиційної безпеки у регіоні, зумовлені певними факторами. По-перше, це невідповідність попиту та пропозиції на інвестиційні ресурси за їх кількісним та якісним складом. Регіональна фінансово-економічна система не забезпечує повною мірою відтворення власних та залучених зовнішніх інвестиційних ресурсів, що в подальшому призводить до зменшення чистих грошових потоків. По-друге, зростають вимоги інвесторів щодо доходності інвестицій в економіку регіону. Так, за надмірного попиту на інвестиційні ресурси зростає їх ціна. Такий самий вплив проявляється за надмірної пропозиції інвестиційних ресурсів, що передбачає зниження відсоткової ставки. На інвестиційну безпеку регіону впливає також інвестиційний клімат. Якщо інвестиційний клімат у регіоні є несприятливим для ведення прибуткової інвестиційної діяльності, відбувається зниження захищеності інвестицій від внутрішніх та зовнішніх загроз, зменшуються відтворювальні можливості інвестиційного потенціалу регіону [1].

Також потребує уточнення поняття «інноваційна безпека» території. Існує декілька підходів до визначення цього поняття (табл. 2).

Отже, у загальному вигляді поняття «інноваційна безпека» можна визначити як стан захищеності інноваційного потенціалу від внутрішніх та зовнішніх загроз у процесах продукування інновацій та їх ефективного використання у соціально-економічній системі території.

**Визначення сутності поняття «інвестиційна безпека»
в межах виокремлених науково-методичних підходів**

Підхід	Автор, визначення, джерело	Особливості
Інвестиційна безпека як рівень інвестицій	1. «Методика розрахунку рівня економічної безпеки України». Такий рівень національних та іноземних інвестицій, який здатен забезпечити довгострокову позитивну економічну динаміку за належного рівня фінансування науково-технічної сфери, створення інноваційної інфраструктури та адекватних інноваційних механізмів [2]. 2. Досягнення такого рівня інвестицій, що дає змогу оптимально задовольняти поточні інвестиційні потреби національної економіки за обсягом і структурою з урахуванням ефективного використання і повернення коштів, які інвестуються, оптимального співвідношення між розмірами внутрішніх і зовнішніх інвестицій, іноземних інвестицій у країну і вітчизняних за рубіж, підтримання позитивного національного платіжного балансу [3].	В основі інвестиційної безпеки розглядається певний обсяг інвестицій та їх оптимальне співвідношення
Інвестиційна безпека як процес стану забезпечення інвестиційної сфери	1. Процес забезпечення такого стану інвестиційної сфери, за якого економіка здатна зберігати і підтримувати достатній рівень інвестиційних ресурсів в умовах дії внутрішніх і зовнішніх загроз, що є необхідним для забезпечення стійкого розвитку і соціально-економічної стабільності країни, зростання конкурентоспроможності національної економіки та добробуту населення [4]. 2. Стан інвестиційної сфери, за якого економіка здатна зберігати і підтримувати такий рівень інвестиційних ресурсів в умовах дії внутрішніх і зовнішніх загроз, що є необхідним для забезпечення стійкого розвитку і соціально-економічної стабільності країни, зростання конкурентоспроможності національної економіки та добробуту населення [5].	В основі інвестиційної безпеки пропонується розглядати певний стан інвестиційної сфери
Інвестиційна безпека як сукупність умов, що забезпечують відтворення інвестиційного потенціалу	1. Здатність економічної системи акумулювати, залучати та ефективно використовувати інвестиційні ресурси з метою підвищення конкурентоспроможності країни (регіону) [6].	Інвестиційна безпека визначається станом інвестиційного потенціалу території

Враховуючи взаємозумовленість процесів відтворення інвестиційного та інноваційного потенціалів регіону виникає необхідність визначення поняття інноваційно-інвестиційної безпеки регіону. Відповідно до «Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України», під інноваційно-інвестиційною безпекою розуміється такий стан економічного середовища в державі та регіоні, який стимулює вітчизняних та іноземних інвесторів вкладати кошти у розширене відтворення, сприяє розвитку високотехнологічного виробництва, інтеграції науково-дослідної та виробничої сфер для зростання ефективності, поглиблення спеціалізації національної економіки під час створення продукції з високою часткою доданої вартості [12].

Нині існує декілька науково-методичних підходів до оцінювання рівня інноваційно-інвестиційної безпеки, які можуть застосовуватися як на загальнодержавному, так і на регіональному рівнях. До показників, які характеризують рівень інноваційно-інвестиційної безпеки,

належать: валове нагромадження основного капіталу; відношення вартості нововведених основних засобів до обсягу капітальних інвестицій; інтегральний індекс інвестиційної сприятливості бізнес-середовища; відношення чистого приросту прямих іноземних інвестицій до ВВП; частка продукції, що була реалізована на конкурентних ринках, у загальному обсязі реалізованої продукції; питома вага ВВП України у світовому обсязі ВВП; співвідношення обсягу виконаних науково-технічних робіт та ВВП країни; частка витрат на проведення науково-дослідних робіт, що фінансуються за рахунок державного бюджету; питома вага спеціалістів науково-технічної сфери діяльності у загальній чисельності зайнятого населення; частка підприємств, які впроваджують інновації у виробничій діяльності [12].

Аналіз основних показників інвестиційно-інноваційної безпеки в Україні за 2010–2015 р. дає змогу виявити головні причини та проблеми, які впливають на інвестиційну та інноваційну діяльність (табл. 3).

Таблиця 2

**Визначення сутності поняття «інноваційна безпека»
в межах виокремлених науково-методичних підходів**

Підхід	Визначення, джерело	Автор
Інноваційна безпека як стан наукового та виробничого потенціалів	Стан науково-технологічного та виробничого потенціалів, який забезпечує належне функціонування національної економіки, достатнє для досягнення та підтримки конкурентоспроможності вітчизняної продукції, а також гарантування державної незалежності за рахунок власних інтелектуальних і технологічних ресурсів [2]	Методика розрахунку рівня економічної безпеки України, 2007 р.
	Досягнення стану високотехнологічного, стабільного, економічно ефективного забезпечення інноваціями економіки і соціальної сфери країни, а також створення умов для модернізації галузей виробництва, формування і реалізації політики стабільного соціально-економічного розвитку [8]	О.М. Гордуновський
	Стан розвитку науково-технічного потенціалу, його спроможність на достатньому рівні генерувати позитивні зрушення в економіці, які є необхідними для забезпечення та підтримки конкурентоспроможності вітчизняної продукції на внутрішньому та світових ринках, розвитку дослідного сектора, захисту економічних інтересів [9]	О.Ю. Александрова
Інноваційна безпека як спроможність до генерування якісних зрушень в економіці	Спроможність на достатньому рівні генерувати позитивні зрушення в економіці, які є необхідними для забезпечення та підтримки конкурентоспроможності вітчизняної продукції на внутрішньому та світовому рівнях [10]	І.В. Цюпко
	Спроможність, потенційні можливості інноваційної системи генерувати якісні зрушення в економіці, протистояти зовнішнім технологічним загрозам [11]	П.І. Коренюк

Таблиця 3

Основні показники інноваційно-інвестиційної безпеки в Україні

№	Найменування індикатора, одиниця виміру	Роки						Критичне/оптимальне значення
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	
1	Валове нагромадження основного капіталу, % ВВП	16,98	17,42	19,54	17,63	14,00	16,00	18/30
2	Відношення вартості нововведених основних засобів до обсягу капітальних інвестицій, %	64,83	56,91	65,02	66,87	68,64	-	55/85
3	Інтегральний індекс інвестиційної сприятливості бізнес-середовища, %	39,81	39,03	36,65	36,79	33,58	-	50/90
4	Відношення чистого приросту прямих іноземних інвестицій до ВВП, %	4,22	4,30	4,09	2,23	0,23	2,17	4/7
5	Частка продукції, що була реалізована на конкурентних ринках країни, %	48,3	49,8	49,2	45,7	47,5	42,7	50/80
6	Розмір економіки України, % до світового ВВП	0,21	0,22	0,24	0,24	0,17	0,12	0,15/2,5
7	Питома вага обсягу виконаних наукових і науково-технічних робіт у ВВП, %	0,83	0,73	0,75	0,74	0,65	0,62	0,5/3
8	Відношення витрат на наукові та науково-технічні роботи за рахунок держбюджету, % ВВП	0,34	0,29	0,33	0,33	0,26	0,21	0,2/1
9	Відношення чисельності спеціалістів, які виконують науково-технічні роботи, до чисельності зайнятого населення (на 1 тис. осіб)	5,7	5,4	5,2	4,9	н/д	5,6	5/22
10	Питома вага підприємств, що впроваджували інновації, %	13,8	16,2	17,4	16,8	16,1	17,3	5/35

Джерело: [12; 13; 15; 16; 20–25]

Аналіз показника «валове нагромадження основного капіталу» показує, що з 2010 р. до 2012 р. відбувалося його збільшення, але лише за 2012 р. його значення було вище критичного рівня (18%) і становило 19,54% до ВВП. Основною причиною поступового зростання валового нагромадження основного капіталу стала стабілізація економіки України після світової фінансової кризи [13]. За період 2013–2015 рр. значення валового нагромадження основного капіталу у відсотках до ВВП знижувалося. Це спричинило перехід від «режиму стабілізації» до «режиму проїдання» у 2014 р., в якому показник мав найнижчий рівень (14%). У 2015 р. досліджуваний показник становив 16% ВВП. Причиною такого зростання стало збільшення реального ВВП, що зумовлено поліпшенням ділових очікувань в економіці країни [14].

Показник «відношення вартості нововведених основних засобів до обсягу капітальних інвестицій» у 2010–2014 рр. переважно мав значення у межах 56–66%, що перевищує критичний рівень (55%). Проте значення даного показника знаходиться на небезпечному рівні.

Показник «інтегральний індекс інвестиційної сприятливості бізнес-середовища» включає низку індексів, які впливають на загальну інвестиційну сприятливість. До них належать індекс умов ведення бізнесу, індекс інвестиційної привабливості та індекс поточного фінансово-економічного стану підприємств України. Розраховані значення інтегрального індексу за досліджуваний період були меншими за встановлений критичний рівень. За даними Європейської бізнес-асоціації, індекс інвестиційної привабливості України за 2015 р. становив 2,57 бали за п'ятибальною шкалою, що майже не відрізнявся від результату 2014 р. (2,5 бали) [15]. Незначне відхилення даного індексу за останні роки пов'язане з недостатнім рівнем впровадження реформ в усіх секторах економіки. Дослідження рейтингу України за індексом легкості ведення бізнесу Doing Business, показує що за 2013–2015 рр. показник формував позитивну динаміку. У 2015 р. держава посіла 96-е місце серед загальних 189 країн [16]. Місце України у цьому рейтингу не відображає суттєві якісні зміни в економіці, швидше говорить про формальний підхід до цього показника.

У Глобальному рейтингу конкурентоспроможності за 2015 р. Україна займає 79-е місце серед 140 країн світу, що на три позиції нижче порівняно з 2014 р. Низький рейтинг країна займає за прямими іноземними інвестиціями та технологічними трансфертами (117-е місце), за впровадженням технологій на рівні компаній (100-е місце), за наявністю венчурного капіталу (102-е місце) та доступністю останніх технологій (96-е місце) [17]. Негативна тенденція прослідковується за показниками інфляції, яка спричинена девальвацією гривні, високою долариза-

цією економіки, зростанням тарифів та розміром державного боргу. При цьому позитивно оцінюються інноваційний потенціал (52-е місце), система вищої освіти та тренінгів (34-е місце), що є конкурентними перевагами України. Країна посіла 29-е місце в рейтингу за наявністю наукових та інженерних кадрів, 43-є – за якістю науково-дослідних закладів та 50-е – за кількістю патентів на винаходи [18]. Тобто інноваційний складник є фактором для економічного зростання за умови спільної діяльності держави з бізнесом.

Наступні значення індикатора «відношення чистого приросту прямих іноземних інвестицій до ВВП» протягом 2010–2012 рр. знаходяться на критичному рівні – 4%, що свідчить про недостатній розмір прямих іноземних інвестицій. Їх рівень у 2013–2014 рр. знижується, що зумовлено погіршенням інвестиційного клімату в країні та призводить до дестабілізації певних економічних процесів. Серед основних факторів, що створюють перешкоди для іноземних інвесторів, виділяють: складне податкове законодавство, адміністративний тиск митних та податкових органів через затримки у відшкодуванні ПДВ, використання практики авансових платежів з податку на прибуток та затримки в оформленні вантажів на кордоні тощо [18].

Аналіз динаміки показника «частка продукції, яка реалізується на конкурентних ринках країни» за 2010–2015 рр. показує, що протягом останніх років він перебуває приблизно на однаковому рівні й є критичним. Показник «питома вага ВВП України у світовому обсязі ВВП» відображає частку ВВП країни у світовому ВВП. За 2010–2014 рр. значення показника були вищі за критичне значення, що говорить про стабільний стан економіки країни. У 2015 р. частка української економіки у світовому ВВП становила 0,12%, що на 0,05% є меншою, ніж у 2014 р. Причиною падіння економіки стала воєнно-політична та економічна криза, яка сприяла погіршенню показників соціально-економічної діяльності суб'єктів господарювання.

За період з 2010 по 2015 р. показник «питома вага обсягу виконаних наукових і науково-технічних робіт у ВВП» становив менше 1%, тобто його рівень постійно коливався у межах критичного (0,5%) та небезпечного рівня (1%). Причиною незначного рівня показника за розглянутий період є низька частка фінансування наукової і науково-технічної діяльності в Україні за рахунок коштів держбюджету. Рівень наукоємності ВВП саме в 2015 р. становив 0,62%, що є нижчим на 0,03% порівняно з 2014 р. [19].

Значення показника «відношення витрат на наукові та науково-технічні роботи за рахунок держбюджету» перебуває на небезпечному рівні і за досліджуваний період у середньому становить 0,2% до ВВП. Фінансування наукових та науково-технічних робіт переважно здійснюється за рахунок власних коштів підприємств,

які мають тенденцію до зменшення через нестабільну ситуацію в Україні.

Важливим показником інноваційно-інвестиційної безпеки є показник «чисельність спеціалістів, що виконують науково-технічні роботи до загальної кількості зайнятого населення», який з 2010 по 2013 р. знизився з 5,7 до 4,9 на 1 тис. осіб економічно активного населення. Чисельність спеціалістів, які виконують науково-технічні роботи, вже у 2015 р. становить 5,6 особи на 1 тис. зайнятого населення. Варто відзначити, що значення цього показника знаходяться майже на критичному рівні. За досліджуваний період значення показника «питома вага підприємств, що впроваджували інновації» в середньому становить 16%. Показник має позитивну динаміку впродовж 2010–2012 рр., проте з 2013 по 2014 р. значення частки підприємств, що впроваджували інновації, поступово зменшується. До факторів, що спричиняють негативну тенденцію даного показника, належать: нестача власних коштів підприємств, недостатня фінансова підтримка держави, великі витрати на інновації та довгий термін їх окупності тощо.

Результати проведених розрахунків показників інноваційно-інвестиційної безпеки дають змогу стверджувати, що в 2015 р. переважна їх більшість знаходиться на критичному рівні. Слід зазначити, що фактичні значення у 2015 р. певних показників дещо відрізнялися від порогових значень. До них належать: валове нагромадження основного капіталу, відношення чистого приросту прямих іноземних інвестицій до ВВП та частка продукції, що була реалізована на конкурентних ринках країни. Відповідно відхилення кожного з показників становить 2%, 1,83% та 7,3%. До причин, що вплинули на значення показників, належать тимчасове падіння темпів зростання економіки з 2013 р., погіршення інвестиційного клімату та високий рівень монополізації економіки в країні.

Наведений вище перелік індикаторів є певною мірою не повним і не враховує інвестиційні ризики та загрози, що виникають у процесі функціонування соціально-економічної системи регіону. Нами пропонується наявну систему індикаторів інноваційно-інвестиційної безпеки доповнити такими: співвідношення темпів зростання інвестицій в основний капітал та темпів зростання ВВП; співвідношення обсягів інвестицій в основний капітал і прибутку від операційної

діяльності; рентабельність операційної діяльності підприємств; питома вага коштів місцевих бюджетів у загальному обсязі фінансування інвестицій в основний капітал; питома вага інвестицій, що мають інноваційну спрямованість, у загальному обсязі інвестицій в основний капітал; питома вага банківських довгострокових кредитів у загальному обсязі фінансування інвестицій в основний капітал; співвідношення притоку та відтоку прямих інвестицій у регіоні; співвідношення темпів зростання прямих іноземних інвестицій та темпів зростання інвестицій в основний капітал; співвідношення обсягів прямих іноземних інвестицій і ВВП.

У цілому індикатори, що визначають рівень інноваційно-інвестиційної безпеки регіону, можна поділити на дві групи: перша – це індикатори, що характеризують первинні інвестиційні та інноваційні ризики та загрози і безпосередньо відображають потенційну ефективність процесу інвестування та інноваційної діяльності; друга – це індикатори вторинних інвестиційних та інноваційних ризиків, що характеризують умови інвестування та інноваційної діяльності. Вибір конкретних індикаторів зумовлений їх репрезентативністю до інноваційно-інвестиційної безпеки території.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Для вирішення проблем щодо забезпечення економічної безпеки України вагоме значення має інноваційно-інвестиційний складник. Проведені дослідження показали, що інноваційно-інвестиційна безпека формує активне економічне середовище країни. Оцінка інноваційно-інвестиційної безпеки України довела, що значення певних індикаторів знаходяться на критичному, небезпечному та незадовільному рівнях. Основними напрямками підвищення рівня забезпечення інноваційно-інвестиційної безпеки є: посилення конкурентоспроможності наукових досліджень і проектних розробок; створення технопаркових структур та їх інтеграція в європейський дослідний простір; збільшення бюджетного фінансування на створення інноваційної інфраструктури; розроблення та реалізація інноваційних та інвестиційних програм та проектів; упровадження системних реформ для створення сприятливого бізнес-середовища; спрямування науково-технічного потенціалу України на забезпечення інноваційного розвитку економіки.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Гордієнко В.П. Система індикаторів інноваційно-інвестиційної безпеки регіону / В.П. Гордієнко // Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки : збірник наукових статей за матеріалами III Всеукраїнської науково-практичної конференції (13–14 квітня 2017 р.) : у 2-х ч. Ч. 2. – Дніпро, 2017. – С. 83–86.
2. Методика розрахунку рівня економічної безпеки України : Наказ Міністерства економіки України № 60 від 02.03.2007 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua>.
3. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення) : [монографія] / О.І. Барановський. – К., 2004. – 759 с.

4. Кириленко В.І. Інвестиційна складова економічної безпеки : [монографія] / В.І. Кириленко. – К. : КНЕУ, 2005. – 232 с.
5. Любимов В.І. Поняття та критерії інвестиційної безпеки / В.І. Любимов // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2009. – № 2-05/3 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dy.nauka.com.ua/index.php?>
6. Экономическая безопасность России / Под ред. В.К. Сенчагова. – М. : Дело, 2005. – 896 с.
7. Гордієнко В.П. Інвестиційна безпека як фактор розвитку інвестиційного потенціалу регіону / В.П. Гордієнко // Інвестиції: практика та досвід. – 2012. – № 15. – С. 7–9.
8. Гордуновський О.М. Сучасний стан та напрями посилення інноваційної безпеки України / О.М. Гордуновський // Financial Spase. – 2014. – № 2(14). – С. 19–23.
9. Александрова О.Ю. Формування інвестиційної моделі у напрямі підвищення інноваційної безпеки регіону / О.Ю. Александрова // Бюлетень Нобелівського економічного форуму. – № 1(4). – С. 19–23.
10. Цюпко І.В. Теоретико-методологічний аналіз інноваційної безпеки підприємства як об'єкта управління / І.В. Цюпко // Науковий вісник Львівського університету внутрішніх справ. – 2009. – № 1. – С. 1–8.
11. Коренюк П.І. Стан науково-технологічної безпеки / П.І. Коренюк, В.П. Волкова, Л.А. Горшков // Сталий розвиток економіки. – 2012. – № 2. – С. 22–25.
12. Методичні рекомендації щодо розрахунку рівня економічної безпеки України : Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 № 1277 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://cst.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm.
13. Новікова К.І. Інноваційно-інвестиційна безпека: сучасні виклики та загрози / К.І. Новікова // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2016. – № 16(2). – С. 26–30.
14. Галасюк В. Українська економіка: від режиму проїдання до модернізації / В. Галасюк [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.business.ua/opinions/ukra_nska_ekonom_ka_v_d_rezhimu_pro_dannya.
15. Європейська бізнес-асоціація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eba.com.ua/uk/about-eba/indices/investment-attractiveness-index>.
16. Doing Business (видання International Finance Corporation and the World Bank) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.doingbusiness.org/>.
17. World Economic Forum. The Global Competitiveness Report 2015–2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www3.weforum.org/docs/gcr/20152016/Global_Competitiveness_Report_2015-2016.pdf.
18. Москаль І.І. Ризики і загрози фінансовій безпеці держави в інвестиційній сфері / І.І. Москаль [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://esj.oa.edu.ua/articles/2013/n23/15.pdf>.
19. Стан розвитку науки і техніки, результати наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності, трансферу технологій: Аналітична довідка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://old.mon.gov.ua/img/zstored/files/Стан%20розвитку%20науки%20і%20техніки%20та%20результативність.pdf>.
20. Статистичний щорічник України за 2015 рік: Статистичний збірник / Державна служба статистики України. – К., 2016. – 578 с.
21. Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2016 році: Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України. – К. : НІСД, 2016. – 688 с.
22. Звіт Антимонопольного комітету України за 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.amc.gov.ua/amku/docscatalog/document?id=>.
23. Платіжний баланс і зовнішній борг України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=58128.
24. UNCTADstat. Gross domestic product [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://unctadstat.unctad.org/wds/TableView/tableView.aspx?ReportId=96>.
25. World Economic Forum. The Global Competitiveness Report 2015–2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www3.weforum.org/docs/gcr/20152016/Global_Competitiveness_Report_2015-2016.pdf.